

A 10.a és 10.b ábra kicsiny oldalhatás megvalósítására [4]-ben megadott két szűrő w -függvényeit szemlélteti. Jelentős oldalhatás-mentességet sikerül ezekkel a szűrőkkel elérnünk, amint azt a 10. ábra a g w -jével (a 2. ábrával) összehasonlítva világosan igazolja.

A 9. és 10. ábrák w -képei I -re normált transzformációkra készültek, ekkor ugyanis a szűrő érték pontossága a mérési pontossággal egyenlő. (A „ δ -reg” típusú transzformációk mátrix-realizációinál, így t_0 -nál is, az I -re való normáltság jó közelítéssel automatikusan teljesül.)

Összefoglalóan megállapíthatjuk, hogy a gravitációs súlyfüggvények jelen dolgozatban ismertetett szemléltetése könnyen áttekinthető képet ad a szűrések mélységi behatolásáról, az oldalhatás mértékéről és a felbontóképességről, valamint adott szerkezet szűrő hatásának a nagyságáról, és speciális szempontok teljesüléséről is. Mindezek miatt nyomatékosan ajánljuk a bemutatott módon ábrázolt w -k előzetes tanulmányozását a szűrőválasztáshoz, akár kvantitatív értelmezés, akár pusztá indikáció a szűrési művelet célja. Függetlenül ugyanis attól, hogy milyen megközelítéssel származtatták a szűrőmátrixot (potenciál- vagy szűrőelmélet, valamilyenfajta interpoláció, vagy simítás realizálása stb.), a szűrő „*igazi arcát*” a w súlyfüggvény izovonalrendszerével mutatja meg a gravitációs értelmező számára.

IRODALOM

- [1] *Csernyák, L. – Steiner, F.*: General properties of gravitational w -functions. – Acta Geodaet., Geophys. et Montanist. Acad. Sci. Hung. (in press.)
- [2] *Steiner, F.*: Characterization and derivation of map transformation on the basis of the anomalous body-map relationship. – Acta Geodaet., Geophys. et Montanist. Aca. Sci. Hung. Tomus 8 (1–2), pp. 71 – 84/1973
- [3] *Steiner, F.*: Derivation of fully-matrixed map-transformations. – Acta Geodaet., Geophys. et Montanist. Acad. Sci. Hung. Tomus 8 (1–2) pp. 85 – 102 (1973)
- [4] *Steiner, F.*: Derivation of map-transactions with small lateral effect. – Acta Geodaet., Geophys. et Montanist. Acad. Sci. Hung. Tomus 9 (4) pp. 255 – 260 (1974)

Könyvszemle

A Magyar Állami Földtani Intézet Évkönyve, LVII. kötet 1. füzet: A Mátra-hegység Földtana. Írta: Varga Gyula, Csillagné Teplánszki Erika, Félégyházi Zsolt. 575 oldal, ebből 48 oldal angol fordítás 174 szövegközi ábra, 114 táblázat a magyar és 18 az angol szövegben, I – XLVII műmelléklet tábla és függeléként 4 térkép. Műszaki Könyvkiadó, 1975. december.

A hatalmas mű a Mátra-hegység monográfiáját adja, kiterjeszkedve a hegység és eddig megismert aljzata közettani kifejlődésére, elterjedésére, a kőzetek ásványtani és kőzet-kémiai viszonyaira, másodlagos elváltozásaira. A monografikus leírason túl a terület vulkanológiai, fejlődéstörténeti, szerkezetföldtani, vízföldtani és gazdaságföldtani viszonyait is összefoglalja.

A monográfia a hegységben csaknem 120 év óta folytatott földtani és bányászati kutatások fontosabb tudományos adataira és megállapításaira, valamint az 1958-ban megindult részletes földtani térképezés eredményeire támaszkodik. A munka összeállításánál figyelembe vették a vulkáni hegységeinkben dolgozó hazai és Mátrát az elmúlt 12 év folyamán felkereső külföldi szakemberek véleményét is. Felemlítést nyertek a fontosabb geofizikai vizsgálatok is, melyeket többek között Sebestyén K., Pacsirszky L., Nyitrai T., Erkel A., Szabó G., Szilárd J., Szalai M., Borszéki S., Lakatos S., Wéber S. és Géresi Gy. végeztek; az irodalomban szerepelnek Fekete Jenő régebbi kutatási jelentései is a Mátra környékén még a harmincas években végzett mérésekről.

A bevezetés után külön fejezet tartalmazza a kutatás történetét: ez mintegy 200 évre nyúlik vissza. Olyan nevek szerepelnek itt, mint Kitaibel Pál, F. S. Beudant stb. A gazdaságföldtani fejezet röviden kiterjeszkedik a bányaművelés történetére is és részletesen tárgyalja a nyersanyag-feltárás érdekében végzett tudományos vizsgálatokat.

T. G.